

טופס סילבוס

סטודיו אורבני 5 STUDIO 5

סמסטר א' + ב' תשע"ז
8 ש"ס

סוג המסגרת: סדנה

שם המרצה: אדר' שרי קלאוס
טלפון: 03-6405556
שעות קבלה: לפי תאום טלפוני מראש
דואר אלקטרוני: klaus@013.net

תיאור הקורס

לימודי סטודיו אורבני 5 יתבססו על הידע שנצבר בשנים שחלפו, וישמשו הזדמנות להעמיק בנושאים הקשורים בקונטקסט העירוני הרחב. בשנה זו יפותחו תהליכי ניתוח ותכנון, תוך עיסוק בעיצוב הסביבה העירונית. הלימודים יתקיימו בקבוצות של 3 סטודנטים או סטודנטיות.

במהלך הלימוד יושם דגש על הקשר בין גורמים מחוללי רעיון תכנוני ודרכי יישומו של הרעיון הנבחר. התבוננות ביקורתית על הסביבה תכלול ניתוח הסביבה הרחבה והמיידי, ותיעזר גם בחומר קריאה, תוך תשומת לב לעמדות שונות ובתאום עם הלימודים התיאורטיים. העבודה בסטודיו תחתור לביטוי אישי, חשיבה עצמאית וגיבוש מערכת ערכית מנומקת ומבוססת.

העבודה בסטודיו תכלול לימוד הסביבה הקיימת כולל הקשרים עירוניים רחבים, היסטוריה, מאפיינים שונים של האוכלוסייה, שימושים קיימים וחסרים, היבטי תנועה (לא, לא כבישים – תנועת הולכי רגל וגם אופניים וגם סוסי פוני, אם תחליטו שזה מתאים), כמו גם לימוד תקדימים שונים ונגיעה ביישום תיאוריות של עיצוב עירוני על קצה המזלג.

בהמשך, תתמקד כל קבוצת תכנון בבעיה, חוסר, הזדמנות או קונפליקט שזיהתה ותציע פתרונות תכנוניים, אשר יושפעו מאידיאולוגיה מוצהרת אותה תציג קבוצת התכנון.

הפרויקט יהיה עירוני, ויגיע לקנה מידה 500:1. במקרים מיוחדים, על פי סוגיה בה יעסוק פרויקט זה או אחר, ישתנה קנה המידה ל-1:1,000 או 1:250.

במהלך הסמסטר יתקיימו 1-2 הגשות ביניים, כמפורט בדרישות הקורס ובנושאי הקורס שלהלן, שאחריהן תובא הערכה לכל קבוצה, בה יסוכמו הנושאים בהם היא עסקה והכוונים אליהם מומלץ לה להתקדם. להגשות אלו יגיעו אורחים לצורך התייחסות לפרויקטים ומתן עצות להתקדמות.

בסיום הסמסטר תיערך הגשה סופית בנוכחות אורחים.

The program for Urban Design studio 5 in 3rd-4th year, will be based upon knowledge acquired over the past academic years, offering an opportunity for in depth studies related to the wider urban context. In this year, processes of analysis and planning will be developed, while dealing with the design of the urban environment. The studies will be in groups of three.

During the studies, emphasis will be put to the connection between the factors which generate a planning idea, and the ways in which to implement that idea. A critical

observation on the environment will include the analysis of the broad and the immediate area. It will also be supported by reading materials, giving special attention to various urban design theories and viewpoints, and former theoretical studies. The work in the studio will aim for personal expression, independent thinking and to formulize a well-based, reasoned set of values.

The work in the studio will include studies of the area and its urban context, historic significance, population demographics, land and building uses – existing or lacking, transportation (or better said –movement) and more. Further on, each group will focus on a problem, an opportunity or a conflict that has been identified, and will offer a planning solution, based on an ideology that will be presented by the group.

The project will be planned in appropriate urban scales.

One or two intermediate presentations will take place during the semester, after which each group will have an evaluation of their achievements and recommendations for further progress. In these presentations invited guests will be present to review the work.

The final presentation will take place at the end of the semester, with invited guests.

דרישות הקורס

דרישות התרגיל: הסמסטר ייארך כ-14 שבועות ויחולק לשלשה שלבים :

שלב 1: נתוח העיר והאתר, הגדרת הפרויקט (אידיאולוגית ופרוגרמטית), והכנת סכמה ראשונית (קני מידה 1: 5,000 - 1: 2,500).

שלב 2: פיתוח הבינוי כתמיכה בסכמה הראשונית ובעקרונות התכנון (קנה מידה 1: 1,000).

שלב 3: פיתוח אזורים או פרטי עיר נבחרים לקראת הגשה סופית (קנה מידה 1: 500).

בשלבי הביניים תיערך בדיקת נתונים, על מנת לקבל סדרי גודל אמיתיים של התכנון.

עם תום שני השלבים הראשונים ייערכו הגשות ביניים, והשלב האחרון יוצג בהגשה הסופית, יחד עם שני הראשונים.

דרישות ההגשה: פרוט דרישות ההגשה השונות יובא לפני כל הגשה.

מהלך הלימוד: במהלך כל הסמסטר, בימי ראשון אחה"צ ובכל ימי רביעי, יהיו כל הסטודנטים וגם כל הסטודנטיות נוכחים בסטודיו. חלק גדול מההנחיות יתנהל במסגרת כלל קבוצתית. בימים אלה, **לפחות**, תתבצע עבודת תכנון שוטפת בסטודיו, ללא קשר מתי תינתן ההנחיה הספציפית.

בתום כל פגישה יינתנו הנחיות מה להכין לפגישה הבאה. ההנחיות תהיינה פרטניות או כלל קבוצתיות, לפי העניין. רוב ההנחיות תהיינה בפורום של כלל הסטודיו.

הנסיון מלמד כי ההישגים הטובים ביותר היו תוצאה משהות ועבודה בסטודיו, דבר שאיפשר אינטראקציה בין כל הסטודנטיות, והפריה הדדית מתמדת.

תרגילי ביניים: במהלך הסמסטר יימסרו שני תרגילים, שמטרתם העשרת הפן האקדמי של העיצוב העירוני:

תרגיל ביניים 1: יימסר בתחילת הסמסטר, ויתמקד בלימוד והעמקה בתיאוריות אורבניות, או בנושאים ייחודיים לנושא הפרויקט.

תרגיל הביניים יוגש במועד שייקבע בתחילת הסמסטר, ויידון בפורום של כלל הסטודיו.

תרגיל ביניים 2: שיטוט בספריה

במסגרת תרגיל זה תשוטט כל קבוצה בספריה ותאתר נושא הראוי בעיניה להצגה בפני שאר אנשי הסטודיו. הנושא חייב להיות מקושר בדרך כלשהי לנושא העיסוק בסטודיו- עיצוב אורבני, עיצוב חלל רשות הרבים.

אל השיטוטים יצטרפו מדי פעם מרצים שונים שיביאו בפני הסטודיו את האידיאולוגיה שלהם בנושא העיצוב האורבני.

מרכיבי הציון הסופי

60% תהליך התכנון והשתתפות, 30% תוצאה סופית (יודגש: התוצאה – לא רק ההגשה הסופית), 10% תרגילי ביניים.

נושאי הקורס

הלימוד ייערך בקבוצות של 3 סטודנטיות וסטודנטים - אנא התארגנו לכך מראש!

סמסטר א' תשע"ז - מתחם השומרון

מתחם השומרון המוקף ברחובות הנגב, סלומון, הגדוד העברי ומנחם בגין, ממוקם כפסע מגן לוינסקי ובמרחק שתי פסיעות מגן החשמל ומשדרות רוטשילד. הוא מכיל בתוכו את שרידי התחנה המרכזית הישנה, שוק ארעי ורחובות מוזנחים מוכי פשע, זנות וסמים. פה ושם צצים בסביבת המתחם "יהלומים בעפר" – מבנים חדשים דוגמת המכללה לאמנות מנשר, המעידים על שביב תקווה, אך תקווה זו טומנת בחובה סכנה כמעט מיידית של ג'ינטריפיקציה אכזרית.

המתחם החברתיים באזור גדולים ומוקצנים – אחוזים בודדים של תושבים וותיקים מנסים להגן על האזור מפני מי שהם תופשים כאיום – פליטים ומהגרי עבודה. מאות מטרים משם מגיעים עובדי הבנקים והמבילים אל משרדים מפוארים ומסעדות גורמה בשדרות רוטשילד, מתעלמים לחלוטין מהמתרחש במקום שנצפה מהמגדל בו הם שוכנים.

דרום העיר תל אביב-יפו הוא "הדבר הבא". הסטודיו שלנו יעסוק בלימוד וניתוח הסוגיות המתעוררות בהתייחס לדרום העיר בכלל ולמתחם השומרון בפרט, ובהבנת האתגרים הנגזרים מסוגיות אלו.

בתהליך מובנה של ניתוח אורבני של העיר, תוך ברור נושאים חברתיים-דמוגרפיים, תגבש כל קבוצה את המשמעויות של פיתוח האזור ותציע אמירה אידיאולוגית-תכנונית למשמעויות אלה.

אותה אמירה תיתרגם, במהלך הסמסטר, לכדי אמירה תכנונית אורבנית, שתפורט, כאמור, עד לרמה של מתחם מבונה בקנה מידה 1: 500.

סמסטר ב' תשע"ז -

גם במהלך הסמסטר השני נתמודד עם שאלות אורבניו הנוגעות בנושאים עכשוויים. כמו כן, בכוונתי להוציא את הסטודיו לסיור לימודי בן שבוע לאחר חופשת הפסח.

פירוט נושאי הקורס (עשוי להשתנות מעט לפי כווני התכנון שייבחרו על ידי הקבוצות)

פתיחת הסמסטר, סיור באתר. מסירת תרגיל סמסטריאלי. מסירת לימוד ראשון: רקע היסטורי, תכנוני, מערכתי, אוכלוסייה, ההקשרים העירוניים השלדיים, תאור מרקמי בינוי.	שבוע ראשון
הגשה ודיון בלימוד הראשון. מסירת לימוד שני: נתוח אורבני (כולל סכמה עירונית), קביעת שם לפרויקט ומודל קונספטואלי.	שבוע שני
הגשה ודיון בלימוד השני. מסירת לימוד שלישי: שלד אורבני, סכמה תכנונית ומערכת דמויים.	שבוע שלישי
הגשה ודיון בלימוד השלישי. מסירת לימוד רביעי: מעבר לקנה מידה, סכמה תלת מימדית וקביעת תכנים פנימיים. מסירת תרגיל ביניים 1: שיטוט בספריה	שבוע רביעי
הגשה ודיון בלימוד הרביעי. מסירת תרגיל ביניים 2: ייקבע.	שבוע חמישי
השלמות לימוד רביעי. מעבר לק.מ. 1: 2,500 הנחיות פרטניות ק.מ. 1: 2,500 הרצאות שטוט בספריה: יפורט בהמשך	שבוע שישי
הנחיות פרטניות ק.מ. 1: 2,500 הרצאות תיאוריות אורבניות: יפורט בהמשך	שבוע שביעי
הנחיות פרטניות ק.מ. 1: 2,500 הגשת ביניים 1: ק.מ. 1: 2,500	שבוע שמיני
הנחיה - השלמות בק.מ. 1: 2,500, מעבר לק.מ. 1: 1,000. הנחיות פרטניות בק.מ. 1: 1,000 הרצאות שטוט בספריה	שבוע תשיעי
הנחיות פרטניות בק.מ. 1: 1,000 הרצאות תיאוריות אורבניות	שבוע עשירי
הנחיות פרטניות בק.מ. 1: 1,000 הגשת ביניים 2: ק.מ. 1: 1,000	שבוע אחד עשר
הגשה ודיון בתרגיל ביניים 2	

הנחיה - השלמות בק.מ. 1:1,000, מעבר לק.מ. 1:500.

שבוע שנים עשר הנחיות פרטניות בק.מ. 1:500.
השלמות הרצאות שטוט בספריה במידת הצורך.

שבוע שלשה עשר הנחיות פרטניות בק.מ. 1:500.
השלמות הרצאות תיאוריות אורבניות במידת הצורך.

שבוע ארבעה עשר הנחיות פרטניות בק.מ. 1:500 לקראת הגשה.

מועד שייקבע תליית עבודות, הגשה סופית ודין בעבודות

רשימת ספרות (חלקית)

הערה: קריאת חובה של מקורות תיקבע לפי נושא הקורס הספציפי.

גייקובס, ג'., מותן וחייהן של ערים אמריקאיות גדולות, הוצאת בבל, 2008 (ראו גם באנגלית)
קאלווינו, א., "הערים הסמויות מהעין", ספרית הפועלים, 1984.

APPLEYARD, D. 1979, INTRODUCTION, IN APPLEYARD, D. , (ED.)
THE CONSERVATION OF EUROPEAN CITIES. M.I.T. PRESS, USA.

APPLEYARD, D., 1981, "LIVABLE STREETS", BERKELEY, CA:
UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS.

BACON, E., 1961, "DESIGN OF CITIES", THAMES & HUDSON LTD.,
LONDON.

COOK, P., 1972, "PLUG IN", IN COOK, P., (ED.) "ARCHIGRAM", STUDIO
VISTA PUB., LONDON.

"THE CONCISE TOWNSCAPE", ARCHITECTURAL , 1977,CULLEN, G.
PRESS, LONDON.

GROUP E2, 2002, "E2-CONTEST – EXPLORING THE URBAN CONDITION",
ISBN: 2-9519237-0-8

GEHL, JAN, "LIFE BETWEEN BUILDINGS"

CULLEN , G., 1961, "TOWNSCAPE", LONDON: ARCHITECTURAL PRESS.

ELIAD, M., 1959, "THE SACRED AND THE PROFANE", NEW YORK.

(EDITED BY) ZEYNEP CELIK, DIANE FAVRO, RICHARD INGERSOLL, 1994,
"STREETS", UNIVERSITY OF CALIFORNIA PRESS, BERKELY & LOS
ANGELES, CALIFORNIA.

FEIN, A., 1972, **"FREDRIC LAW OLMSTEAD AND THE AMERICAN ENVIRONMENTAL TRADITION"**, NEW YORK: BRAZILLER.

GOSLING, D., & MAITLAND, B., 1984, **"CONCEPTS OF URBAN DESIGN"**, ACADEMY EDITIONS LONDON/ST. MARTIN'S PRESS, NEW YORK.

GREENBIE, B., 1981, **"SPACES"**, NEW HAVEN AND LONDON YALE UNIV. PRESS.

JACOBS, A.B., 1995, **"GREAT STREETS"**, M.I.T. PRESS, USA.

JACOBS, J., 1961, **"DEATH AND LIFE OF GREAT AMERICAN CITIES"**, (לאחרונה יצא תרגום בעברית) NEW YORK: RANDOM HOUSE.

JACOBS, MACDONALD & ROFE', **"THE BOULEVARD BOOK"**

KOSTOF, S., 1991, **"THE CITY SHAPED – URBAN PATTERNS & MEANINGS THROUGH HISTORY"**, BULFINCH PRESS, AOL TIME WARNER BOOK GROUP, BOSTON, NY, LONDON.

KRIER, L., 1984, **"HOUSES, PLACES, CITIES"**, ARCHITECTURAL DESIGN PROFILE.

KRIER, R., 1982, **"ON ARCHITECTURE"**, ACADEMY EDITIONS, LONDON/ST. MARTIN'S PRESS, N.Y.

KRIER, R., 1984, **"URBAN SPACE"**, ACADEMY EDITIONS, LONDON.

LE CORBUSIER, 1967, **"THE RADIANT CITY"**, FABER & FARBER LTD., LONDON.

LYNCH, K., 1972, **"WHAT TIME IS THIS PLACE?"**, M.I.T. PRESS, USA.

LYNCH, K., 1976, **MANAGING THE SENSE OF A REGION"**, M.I.T. PRESS, USA.

LYNCH, K., 1981, **"A THEORY OF GOOD CITY FORM"**, M.I.T. PRESS, USA.

LYNCH, K., 1985 **"THE IMAGE OF THE CITY"**, M.I.T. PRESS, USA.

MVRDV 2002 ביאנלה בוונציה - MVRDV, **META CITY DATA TOWN**

MUMFORD, L., 1938, **"THE CULTURE OF CITIES"**, NEW YORK, LONDON: HARCOURT, BRACE.

PAPAGEORGIU, A., 1971, **"CONTINUITY AND CHANGE"**, PALL MALL PRESS, LONDON.

PROVIDENCE CITY PLAN COMMISSION, 1967, **“COLLAGE HILL - A DEMONSTRATION STUDY OF HISTORIC AREA RENEWAL”**, CITY PLAN COMMISSION, PROVIDENCE.

ROWE, C., 1980, **“COLLAGE CITY”** CAMBRIDGE, MASS., M.I.T. PRESS.

ROSSI, A., 1982, **“THE ARCHITECTURE OF THE CITY”**, M.I.T. PRESS, CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS & LONDON, ENGLAND.

RYKWERT, J., 1976, **“THE IDEA OF A TOWN: THE ANTHROPOLOGY OF URBAN FORM IN ROME, ITALY & THE ANCIENT WORLD”**. PRINCETON, NJ: PRINCETON UNIVERSITY PRESS.

SITTE, C., 1986, **“THE BIRTH OF MODERN CITY PLANNING”**, RIZZOLI INT. PUBLICATIONS, NEW YORK.

SPECTER, D.K., 1974, **“URBAN SPACES”**, N.Y., GRAPHIC SOCIETY LTD., GREENWICH, CONN.

TRANCIK, R., 1986, **“FINDING LOST SPACES”**, VAN NORSTRAND REINHOLD COMP., N.Y.